

امکان‌سنجی استناد به تئوری تعدیل در حقوق ایران به عنوان راهکاری در تعذر قراردادی - روش‌نعلی شکاری، سید مصطفی میلانی
حمایت کیفری از حقوق نسل‌های آینده در اسناد بین‌المللی - عادل ساریخانی، مصطفی کرمی پور
تحلیل حق نظارت مردم بر حکومت از دیدگاه علی (علیه السلام) با نگاهی به قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران - ابراهیم موسی زاده،
محمد صالحی

تاملاتی در تشریح قسامه با توجه به علوم جرم‌یابی - محمدعلی حاجی ده‌آبادی، روح‌الله شمشیری
بازخوانش تعاملات (برخی گروه‌های مذهبی و بازیگران نظام بین‌الملل) حوزه تروریسم به عنوان وسیله دستیابی به منافع ملی با
تاکید بر مسئولیت‌های حقوقی در کشورهای اسلامی - سید محمدرضا موسوی فرد، حمیدرضا نوروزیان، عارفه کردی نسب،
نفیسه طوسی، آیدا قاسم زاده

اصل منع اعاده پناهندگان از منظر اسناد حقوق بشری با تأکید بر پناه‌جویان زیست‌محیطی - مهناز خرسندی، عسکر جلالیان
خطرات اولویت یافتن مسائل مادی در مشاغل حقوقی - محمد ستایش‌پور، مریم فرجی ترک
احکام و آثار اذن در نظام حقوقی ایران و فرانسه - حسن نجارها
مقایسه رکن مادی جرم کلاهبرداری رایانه‌ای با سنتی - علی پایدارفرد، جواد نادری عوج بغزی، احمدرضا امتحانی
مبانی نظری حاکم بر کنترل تسلیحات نظامی با تأکید بر مواضع متعارض سازمان ملل متحد و سازمان تجارت جهانی در خصوص تجارت
تسلیحات نظامی متعارف - پوریا ابراهیم زاده، سمیه رحمانیان

کودک و کودکی از منظر فلسفه و ادبیات - مریم شعبان
اعتبار امر مختوم در دعاوی مدنی و کیفری - امیر محمدی، محمدمهدی حیدری، سهیلا مرادی قلعه
جایگاه شعب تخصصی کوزوو در نظام عدالت کیفری جهانی - مصطفی فضائلی، آرش ملک
جرم‌انگاری اظهار خلاف واقع مطلع در حقوق ایران - سعید اسدزاده، فاطمه احدی، مجتبی کنجوری
اقدامات شرکت‌های خارجی بابت استفاده عراق از تسلیحات شیمیایی در دفاع مقدس از منظر حقوق مسئولیت بین‌المللی -
محمد ستایش‌پور، پرینان شفانی

مروری جامعه‌شناختی و جرم‌شناختی نسبت به پدیده روسپیگری در نظام بین‌الملل و ایران با تأکید بر آموزه‌های جرم‌شناسی
اسلامی - سید محمدرضا موسوی فرد، اسد اخضری فرد، علی مردان احمدی
تعامل پلیس با نهادهای پیشگیری از جرم - مینا مومنی، سید مهدی احمدی موسوی
حقوق کودکان مهاجر در اسناد ملی و بین‌المللی - رضا خواجه نورالدینی، سیده پریسا میرابی
صلاحیت واقعی قوانین کیفری از منظر حقوق اسلام - مصطفی کرمی پور، مونا رجب زاده باغی
بررسی تغییر از جرائم خیابانی به جرائم سایبری در آغاز همه‌گیری کووید-۱۹ - رویکردی به نظریه فعالیت‌های روزانه - مریم کمائی
جایگاه مأمورین امنیتی انگلستان در کشف جرایم - زهرا وهبی، آرش رزمی

استقلال قضات در نظام حقوقی جمهوری اسلامی ایران در پرتو آموزه‌های دین‌مبین اسلام - محمد ستایش‌پور، فاطمه زهرا آسیان
شرایط قانونی و ابعاد حقوقی و کیفری مالکیت فکری در نظام حقوقی جمهوری اسلامی ایران - سمیه زیلابی، صادق فتیلی، ابراهیم مقدم
امکان‌سنجی تحقق ایده جرم‌انگاری (جرم مسئولیت مدنی مدیران) از تئوری تا عمل بر اساس رویکردهای مدل مسئولیت کیفری
قانون اقدام راهبردی لغو تحریم‌ها - سید محمدرضا موسوی فرد، حمیدرضا نوروزیان، نفیسه دهرویه، محمدرسول انصاری نیا،
ندا حقیقی

ارزیابی فقهی-حقوقی تعدد واقعی در حدود، قصاص و دیات - علی محمدی جورکویه، احمدرضا امتحانی، جواد نادری عوج بغزی
جایگاه و نقش مردم در استقرار و استمرار نظام امت و امامت در پرتو آراء شهید بهشتی - محمدصادق داریوند
میانجیگری، نظام عدالت مشارکتی، نسل سوم نظام عدالت کیفری و حقوق اطراف دعوا - صادق فتیلی، محمد فتیلی، ابراهیم مقدم

The Position of British Security Officers in the Detection of Crimes

جایگاه مأمورین امنیتی انگلستان در کشف جرایم

Zahra Vahabi

PhD student in criminal law and criminology, translator and university lecturer (Corresponding Author)

Arash Razmi

Master of Criminal Law and Criminology, Islamic Azad University, Shiraz Branch, Shiraz, Iran

زهرا واهی

دانشجوی دکتری حقوق کیفری و جرم‌شناسی، مترجم و مدرس دانشگاه (نویسنده مسئول)،
zahravahabi1@yahoo.com

آرش رزمی

کارشناس ارشد حقوق جزا و جرم‌شناسی، دانشگاه آزاد اسلامی واحد شیراز، شیراز، ایران
arashrazmii@yahoo.com

Abstract

Fear of crime has always been considered as a category at the first level of criminological research in England. In this article, which is written with a descriptive and analytical approach and with the aim of investigating the mechanisms used to detect crimes and maintain the internal and international security of the United Kingdom, it seeks to answer the main question whether there are coherent mechanisms for this purpose in the law of England. What is the position of the responsible organizations and how to apply the laws to detecting crimes in this country? The efforts of the authorities in this country to control crime and also to increase the sense of security in the society is exemplary. Regardless of the police and judicial system, the extensive information systems in this country play a prominent role in detecting and controlling crimes. The relevant organizations in this country are made up of two main parts, the first category is the organizations that are somehow under the supervision of the government, such as MI5, MI6, GCHQ and the police organization of this country, and the second category is the title of independent institutions can be identified, such as the Intelligence and Security Service of the Parliament or the SOCA organization and its replacements, which are fully connected with the first category organizations.

Keywords: Crime Detection, Spy, Security, England, Police.

چکیده

ترس از جرم همواره به‌عنوان یک مقوله در سطح اول تحقیقات جرم‌شناسانه در کشور انگلستان مطرح بوده است. در این نوشتار که با رویکرد توصیفی-تحلیلی و با هدف بررسی سازوکارهای به کار گرفته شده برای کشف جرایم و حفظ امنیت داخلی و بین‌المللی بریتانیا نگاشته شده است به دنبال پاسخ به این سؤال اصلی است که آیا در حقوق انگلستان سازوکارهای منسجمی برای این هدف وجود دارد؟ جایگاه سازمان‌های مسئول و نحوه به کارگیری قوانین برای کشف جرایم در این کشور چگونه است؟ تلاش مسئولین در این کشور در جهت کنترل جرم و همچنین افزایش فضای احساس امنیت در جامعه مثال زدنی است صرف‌نظر از فعالیت پلیس و سیستم قضایی، سیستم‌های گسترده اطلاعاتی در این کشور نقش برجسته‌ای را در کشف و کنترل جرایم دارا می‌باشند. سازمان‌های مربوطه در این کشور از دو بخش عمده تشکیل شده‌اند، اولین دسته سازمان‌هایی هستند که به نوعی تحت نظارت دولت قرار دارند مانند سازمان‌های MI5، MI6، GCHQ و سازمان پلیس این کشور و دسته دوم به‌عنوان نهادهای مستقل قابل شناسایی است مانند سرویس اطلاعات و امنیت پارلمان و یا سازمان SOCA و جایگزین این سازمان که به طور کامل با سازمان‌های دسته اول در ارتباط هستند.

واژگان کلیدی: کشف جرم، جاسوسی، امنیت، انگلستان، پلیس.

Received: 2022/08/21 - Review: 2022/10/03 - Accepted: 2022/11/12

دریافت مقاله: ۱۴۰۱/۰۵/۳۰ - پذیرش مقاله: ۱۴۰۱/۰۷/۱۱ - پذیرش نهایی مقاله: ۱۴۰۱/۰۸/۲۱

ارجاع:

وهبی، زهرا؛ رزمی، آرش؛ (۱۴۰۱)، جایگاه مأمورین امنیتی انگلستان در کشف جرایم، تمدن حقوقی، شماره ۱۲.

Copyrights:

Copyright for this article is retained by the author (s) , with publication rights granted to Legal Civilization. This is an open-access article distributed under the terms of the Creative Commons Attribution License (<http://creativecommons.org/licenses/by/4.0>) , which permits unrestricted use, distribution, and reproduction in any medium, provided the original work is properly cited.

CC BY-NC-SA

مقدمه

تحقق اهداف و آرمان‌های نظام عدالت کیفری متضمن تدوین و بهره‌مندی از یک سری قواعد و قوانین هدفمند و کاربردی با توجه به تغییر و تحولات صورت گرفته در جامعه و به ویژه در برخورد با جرایمی است که با گسترش تکنولوژی تغییرات فراوانی در آن‌ها صورت می‌گیرد. در این میان هیچ کشوری را نمی‌توان یافت که از آسیب جرایمی هم چون قاچاق انسان، قاچاق مواد مخدر، پول‌شویی و... در امان باشد، لذا در هر کشور سیستم‌های اطلاعاتی گسترده‌ای وجود دارد. به‌عنوان مثال، در آمریکا سازمان اطلاعات مرکزی^۱ و دفتر تحقیقات فدرال^۲، در اسرائیل سازمان موساد، در فرانسه اداره امنیتی سرزمینی^۳ و اداره امنیت خارجی^۴، در کانادا سرویس جاسوسی امنیتی کانادا^۵، در آلمان اداره فدرال حفاظت از قانون اساسی^۶ و در انگلستان سازمان‌هایی همچون اداره اطلاعات مخفی^۷ که تحت عنوان MI6 از آن یاد می‌شود. همچنین ستاد ارتباطات دولت^۸ و سرویس امنیتی (MI5)^۹ را می‌توان نام برد. سازمان‌های دیگری نیز وجود دارد که بیشتر با پلیس در جهت ارائه، جمع‌آوری و سازمان‌دهی اطلاعات در ارتباط هستند. (Vitkauskas, 1999, 5)

- 1- Central Intelligence Agency
- 2- Federal Bureau of investigation
- 3- La Direction de La surveillance de Territorie
- 4- La Direction Generale de Law Securite
- 5- Canadian Security intelligence service
- 6- Bundesamt Fur Verfas Sungss chutz
- 7- Secret intelligence service (SIS)
- 8- Government communications Head Quarters (GCHQ)
- 9- Security Service

کشور انگلستان به عنوان کشوری که دارای سیستم‌های اطلاعاتی وسیعی در سطح ملی و بین‌المللی است شناخته شده است. در این کشور سازمان‌ها و ارگان‌های نام برده شده با توجه به مکان و نوع جرایم ارتكابی تقسیم‌بندی شده‌اند، با توجه به بررسی‌های صورت گرفته در این مورد، در این مقاله نقش و جایگاه این سازمان‌ها را با توجه به گستردگی‌ای که وجود دارد مورد بررسی قرار می‌دهیم و علاوه بر سازمان‌های اطلاعاتی به سازمانی مستقل با نام SOCA و سازمان جایگزین آن نیز توجه خواهیم نمود که تمرکز را بیشتر بر روی جرایم سازمان یافته بین‌المللی قرار داده است. اقدامات این سازمان‌ها در جهت کشف و کنترل جرایمی است که در صورت اثبات آن‌ها در سیستم عدالت کیفری این کشور مجازات‌های سنگینی را بر فرد مرتکب تحمیل می‌کند، لذا پاسخ واکنشی سازمان عدالت کیفری به ارتکاب جرایم مورد نظر، با توجه به تشخیص و شناسایی این جرایم با همکاری سازمان‌های برشمرده شده ممکن خواهد بود.

در این مقاله به بررسی سازمان‌های اطلاعاتی با توجه به وابستگی یا عدم وابستگی به دولت پرداخته شده است. در ابتدا به بررسی نهادهای تحت نظارت دولت که شامل MI5، MI6 و GCHQ می‌باشد، پرداخته شده که علاوه بر بررسی سازمان‌دهی و میزان مداخله در امور اطلاعاتی، به نحوه کشف جرم از طریق نهادهای مذکور نیز پرداخته شده است. در قسمت دوم، نهادهای مستقلی که شامل کمیته امنیت و اطلاعات پارلمان و سازمان SOCA می‌باشد مورد بحث قرار گرفته که در کنار سازمان‌های تحت نظارت دولت فعالیت می‌کنند و کمک شایانی را به دولت با هدف تمرکز بر یک سری از جرایم می‌نمایند. در این مقاله سعی بر بررسی، تحلیل و جایگاه مأمورین امنیتی در کشف جرایم علیه امنیت و سایر جرایم علیه کشور و اتباع بریتانیا می‌باشد. آیا سازمان‌دهی ویژه برای پیشگیری و برخورد با جرایم ارتكابی داخلی و خارجی در این کشور وجود دارد؟ در صورت وجود چنین سیستمی آیا سازمان‌های فوق خود در ارتکاب جرم به ویژه در سطح بین‌المللی مساعدت می‌نمایند یا خیر؟ پژوهش حاضر از نظر هدف، کاربردی است و مطالب آن به روش کتابخانه‌ای با استفاده از کتب و مقالات تألیفی و ترجمه‌ای تحلیل و تدوین گردیده است.

۱- نهادهای تحت نظارت دولت

سازمان اطلاعاتی انگلستان در قرن شانزدهم میلادی در سال ۱۵۷۳ میلادی توسط یکی از وزیران حکومت سلطنتی ملکه الیزابت اول در لندن تأسیس شد؛ در سال‌های جنگ جهانی دوم انگلیسی‌ها به ایجاد یک سرویس اطلاعاتی ویژه یا سرویس عملیات ویژه به نام SOE^۱ اقدام نمودند که تابع نظام اطلاعاتی انگلستان بود. این سرویس در سراسر جهان به منظور ایجاد هسته‌های اطلاعاتی-سیاسی علیه آلمان ایجاد

10- SOE: Special operative executive

شده بود. در طول جنگ تمامی ارگان‌های اطلاعاتی در سازمان نظامی و یا MI5^{۱۱} متمرکز شدند، اما پس از جنگ سازمان اطلاعاتی نظامی از حالت تمرکز خارج شد و هر بخش اصلی آن مستقل گردید چرا که دیگر شرایط جنگی وجود نداشت. سیستم متمرکز اطلاعاتی تبدیل به ارگانی پراکنده گردید و وظایف امنیتی از وظایف نظامی تفکیک شد؛ امنیت داخلی انگلستان بر عهده یک سازمان خاص قرار گرفت، یعنی اداره پنجم سازمان اطلاعات که به MI5 شهرت یافت کار این سازمان به‌عنوان امنیت داخلی انگلستان قابل شناسایی است. MI5 ضمن همکاری با پلیس در جهت کشف جرایم به خصوص جرایم تروریستی کاملاً از پلیس مستقل بوده و تنها از پوشش شهربانی انگلستان استفاده می‌نماید و MI6 نیز به‌عنوان اداره ششم اطلاعات به صورت مستقل پس از جنگ جهانی دوم شکل گرفت. این سازمان تحت پوشش وزارت خارجه فعالیت می‌کند ولی استقلال کامل از آن دارد (عاصف، ۱۳۸۷، ۱۰).

۱-۱- سازمان MI5

۱-۱-۱- MI5 و سازمان‌دهی آن

همان‌طور که بیان نمودیم MI5 به‌عنوان اداره امنیت داخلی انگلستان ضمن برخورداری از جایگاه ویژه؛ انگلستان را در برابر تهدیدهای امنیتی شامل تروریسم^{۱۲}، جاسوسی^{۱۳}، عملیات خرابکاری^{۱۴} و گسترش سلاح‌های سنگین تخریبی^{۱۵} حفاظت می‌کند. این سازمان اشخاص و ارگان‌هایی را که به آن‌ها مظنون است را بررسی و آنالیز می‌کند و اطلاعات مخفی را جمع به تهدیدات را به دست می‌آورد؛ MI5 برای به دست آوردن اطلاعات از روش‌های مختلفی بهره‌گیری می‌کند؛ که می‌توان در چهارچوب ذیل آن‌ها را مطرح نمود: اشخاص پنهان مراکز اطلاعاتی^{۱۶}؛ به معنی عواملی است که قادر هستند گزارش‌های مخفی را براساس هدف، مورد تحقیق و بررسی قرار دهند، این عوامل از اعضای سرویس امنیتی نیستند. نظارت هدف‌دار^{۱۷}؛ نظارت مخفیانه گروه (هدف)، گفت‌وگوها و فعالیت‌های دیگر، توسط مأمورین متخصص نظارت به صورت سیار و یا از طریق مراکز مراقبت. رهگیری ارتباطات^{۱۸}؛ گوش دادن به تماس‌هایی که در

11- MI5: Military intelligence service

12- Terrorism

13- Espionage

14- Sabotage

15- Spread of weapons of mass destruction

16- Covert human intelligence sources (CHIS)

17- Directed surveillance

18- Interception of communication

خطوط تلفن ایجاد می‌شود و یا خواندن متن نامه و یا ایمیل مورد هدف. نظارت اتفاقی^{۱۹}؛ نظارت بدون برنامه‌ریزی، استراق سمع در منزل یا ماشین اشخاص.

نکته‌ای که در این جا قابل طرح است این که این سازمان براساس نظام نامه قانون اختیارات تحقیقی مصوب ۲۰۰۰ این اقدامات را انجام می‌دهد. (MI5 Careers Guide, 2012-2013, 7) این قانون، قانونی است که برای نهادهای عمومی در جهت نظارت، بررسی و رهگیری ارتباطات مورد استفاده قرار می‌گیرد. در دسامبر ۲۰۰۳، آوریل ۲۰۰۵، جولای ۲۰۰۶ و فوریه ۲۰۱۰ پارلمان ضمیمه‌های جدیدی را به دلیل رشد اینترنت و تکنولوژی به آن اضافه نمود؛ این قانون برای کشف جرم و در جهت جلوگیری از اختلال در امنیت و بهداشت عمومی مورد استفاده قرار می‌گیرد. برای دستیابی به هدف پیشگیری، خشی و کنترل نمودن جرایم، با سایر سازمان‌ها و ارگان‌های دیگر مانند SOCA^{۲۰} در قبل از سال ۲۰۱۳ و سازمان جایگزین آن^{۲۱} و دیگر ارگان‌ها در ارتباط است و همچنین ارتباط قوی‌ای با بخش پنجاه و ششم پلیس بریتانیا در زمینه مبارزه با تروریسم دارد. این سازمان علاوه بر مشارکت بسیار زیاد در زمینه مبارزه با تروریست با سازمان‌های صالح، در ارتباط با کنترل فعالیت‌های گسترده مذهبی (به غیر از مذاهب رسمی) و تشکیل سازمان‌های مذهبی که در چهارچوب فعالیت‌های دینی انجام وظیفه می‌نمایند نیز فعالیت گسترده دارد؛ به‌عنوان نمونه رییس MI5 در نوامبر ۲۰۰۷ اعلام کرد که MI5 حداقل دو هزار نفر که از گروه‌های افراطی اسلامی هستند را شناسایی نموده که معتقد است تهدید مستقیمی برای امنیت ملی و عمومی دارند چرا که آن‌ها از سازمان‌های تروریستی حمایت می‌کنند. (Precht, 2008, 17) جایگاه ویژه‌ای که برای MI5 در سیستم داخلی انگلستان مورد شناسایی واقع شده است، نشان از سازمان‌دهی ویژه‌ای در این ارگان دارد.

شکل ۱- سازمان و تشکیلات سرویس امنیتی MI5

19- Intrusive surveillance

20- The serious organized crime agency

۲۱- سازمان SOCA در آوریل سال ۲۰۰۶ تا اکتبر ۲۰۱۳ وجود داشت. در حال حاضر جانشین این سازمان، سازمان جرایم ملی است که در همان سال ایجاد شد.

مدیرکل وظیفه رهبری، فرماندهی و پاسخگویی را دارا می‌باشد. معاون مدیرکل نیز مسئول مبارزه با جاسوسی، مبارزه با تروریسم، مبارزه با تروریسم در ایرلند شمالی و همچنین مبارزه با تکثیر سلاح‌ها به ویژه سلاح‌های کشتار جمعی و موشک‌های دوربرد و برخی سلاح‌های متعارف و همچنین مشورت در جهت مبارزه با تهدیدات سایبری و امنیتی را نیز بر عهده دارد. در این میان دستیار مدیرکل نیز مسئول سیاست‌ها، مسائل مالی، اطلاعات و توانایی‌های تکنولوژیکی سازمان است. بخش حقوقی سازمان نیز که کلیه بخش‌های MIS را حمایت می‌کند، گزارش مستقیم خود را به مدیرکل ارائه می‌دهد. لازم به ذکر است که مرکز حفاظت از زیرساخت‌های ملی و مرکز مشترک تجزیه و تحلیل تروریسم نیز گزارش‌های خود را به مدیرکل اعلام می‌دارند. این چهار نفر نام برده شده یعنی مدیرکل، معاون مدیرکل، دستیار مدیرکل و مشاور حقوقی، هیئت ریسه این سازمان را تشکیل داده‌اند. از طرفی بهره‌گیری از کارشناسان و کارمندان دارای تخصص‌های مختلف به همراه تفهیم مسئولیت بسیار زیاد برای این اشخاص قابل ملاحظه است^{۲۲} و اولویت‌های سازمان با توجه به نیازهای ملی که به وسیله دولت تعیین و تنظیم شده است، می‌باشد

۲۲- یکی از پرونده‌هایی که درباره افشاگری توسط مأمورین سازمان‌های اطلاعاتی مطرح شد، پرونده دیوید شیلر است که قبل از ۱۹۹۶، بیش از شش سال برای MIS فعالیت می‌نمود و در بخش تروریسم بین‌الملل فعالیت می‌کرد. شیلر برای مدت دو سال به رییس بخش لیبی منصوب شد. ارتباط خوب شیلر با همکاران خود در MI6 باعث شد که شیلر به تعدادی از اسناد محرمانه که مربوط به ترور سرهنگ قزافی رییس دولت لیبی می‌شد، دسترسی پیدا کند. یک سند در اینترنت توسط شیلر منتشر شد که به این مهم تأکید می‌نمود که MI6 از توطئه ترور قزافی اطلاع قبلی داشته است. شیلر به این موضوع اصرار داشت که MI6 به شبکه تروریستی القاعده لیبی حداقل یکصد هزار پوند پرداخته کرده تا یک تیم بیست نفره را برای این عملیات هدایت نماید. این عامل به نام کد TUNWORTH نام‌گذاری شد. این موضوع در یک مصاحبه مطبوعاتی توسط شیلر مطرح شد و بیان نمود که برای روشن شدن این موضوع نیاز به یک بیانیه مطبوعاتی از نخست‌وزیر و یا وزیر امور خارجه است که به طور خاص روشن کند، آیا از پول مالیات‌دهندگان انگلیسی برای ترور یک شخص در لیبی از طریق پرداخت مبلغ یکصد هزار پوند به گروه افراط‌گرای اسلامی، استفاده شده است یا خیر؟ و یا حتی این موضوع نیز مطرح شد که با توجه به زمان و ارتباط نزدیک بین افراط‌گرایان لیبی و مصر، حتی ممکن است پول پرداختی برای تأمین مالی اقدام تروریستی صورت گرفته در مصر که منجر به کشته شدن شش شخص بی‌گناه شد نیز استفاده شده باشد همچنین بمب‌گذاری صورت گرفته در سال ۱۹۹۴ در سفارت اسرائیل که یکی از بدترین بمب‌گذاری‌هایی است که لندن به خود دیده است یک ماشین حاوی پنجاه پوند (بیست و دو کیلوگرم) بمب، سیزده نفر را مجروح نمود و بعد از آن بمب دومی منفجر که شش نفر را مجروح کرد. شیلر در این موضوع مدعی شده بود که سرویس اطلاعاتی داخلی بریتانیا (MIS) قبل از بمب‌گذاری این موضوع را هشدار داده بود. شیلر نیز ادعای دیگری را درباره انفجار صورت گرفته در یکی از بیست و پنج بخش شهر لندن مطرح نمود. این انفجار که توسط گروه تروریستی ارتش جمهوری‌خواه ایرلند اتفاق افتاد و یک نفر کشته و چهل و چهار نفر زخمی شدند، یکی از شدیدترین حملات تروریستی در سال ۱۹۹۳ بود که در این مورد نیز شیلر ادعا نمود که MIS از این حمله نیز اطلاع قبلی داشته است. پس از افشاگری‌های شیلر دولت و دادستانی به این موضوع توجه نمودند که انتشار اطلاعات توسط شیلر می‌تواند امنیت ملی را نقض نماید. پس از انتشار اطلاعات، شیلر در سال ۱۹۹۷ برای

(Greg, Obrien, Rathmell, 2005, 15).

کمیته اطلاعاتی و امنیتی پارلمان ذیل قانون سرویس اطلاعاتی در ۱۹۹۴^۳، جهت بازرسی هزینه‌ها، مدیریت و سیاست‌های MI5، کمیته اطلاعاتی و امنیتی یا همان MI6 و ستاد ارتباطات دولتی ایجاد شد. در ابتدای ۲۰۱۶ حدود چهار هزار نیرو در مراکز و سازمان‌های اطلاعاتی به ویژه MI5، MI6، GCHQ و پلیس به استخدام درآمدند و علاوه بر این حدود هفتصد سازمان و ارگان خصوصی و دولتی نیز با این سازمان‌ها در ارتباط بوده و با آن‌ها همکاری می‌کنند. نکته‌ای که در این جا وجود دارد این است که همجنس‌بازان نیز در محیط‌های کاری این سازمان‌ها و در محل کار خود همانند سایر اشخاص بر حسب توانایی‌های خود در حال فعالیت هستند (Holmes, 2016, 7).

۲-۱-۱- MI5 و حملات تروریستی

در طی بیش از یکصد سال گذشته تروریست‌های ایرلندی عمده‌ترین تهدید امنیت داخلی بریتانیای کبیر بوده‌اند. طی دوره اغتشاش‌ها در سال‌های ۱۹۶۹ الی ۱۹۹۶ بیش از سه هزار و ششصد نفر در خشونت‌های تروریستی مربوط به مناقشات فرقه‌ای کاتولیک و پروتستان‌ها در ایرلند شمالی کشته شده‌اند. اگرچه سازمان‌هایی چون ارتش جمهوری خواه ایرلند واقعی همچنان به عملیات خود ادامه می‌دهد اما سازمان‌های شبه نظامی ایرلندی دیگر تهدید اصلی به شمار نمی‌روند و در حال حاضر بیشتر مقامات

جلوگیری از دستگیری به فرانسه گریخت. پس از بازگشت شیلر به انگلستان وی به خاطر نقض قانون اسرار رسمی مورد محاکمه قرار گرفت. در اکتبر ۲۰۰۲ مقالات متعددی در روزنامه‌های انگلستان درباره این که اعضای ارشد کابینه، قاضی پرونده شیلر را تحت فشار قرار داده‌اند که محاکمه این شخص به صورت مخفیانه صورت گیرد منتشر و به این ترتیب با امضاء گواهی ایمنی منافع عمومی از طرف وزیر خارجه وقت جک استراو، محاکمه شیلر به صورت مخفیانه برگزار شد (Waston, 2002, 12). از طرفی نیز در سال ۲۰۰۲ کتابی تحت عنوان حقیقت ممنوعه به چاپ رسید که ادعا کرد سازمان‌های اطلاعاتی بریتانیا با اسامه بن‌لادن که مخالف عمر قزافی بود نیز در ارتباط بودند (Norton, 2002, 2). بعد از محاکمه شیلر در اواخر شب هفتم اکتبر ۲۰۰۲ روزنامه London evening standard گزارش اصلی خود را در رابطه با محاکمه شیلر حذف کرد، و مجبور شد گزارش مربوط به محاکمه را با این عنوان که شیلر به طور کامل از خود دفاع نموده تغییر دهد و یا حتی روزنامه گاردین نیز گزارش اصلی خود را تغییر داد (Veigh, 2002, 3). لازم به ذکر است که دولت بریتانیا از دو مکانیزم برای کنترل مطبوعات بهره‌گیری می‌نماید که شامل قانون اسرار رسمی است که جرم انتشار اطلاعات خاص دولتی را مورد جرم‌انگاری قرار داده است و طریق دیگر بهره‌گیری از سیستم DA- Notice که یک چهارچوب قانونی است مبنی بر این که روزنامه‌نگاران بریتانیا ساختار گزارش‌های خود را باید در چهارچوب امنیت ملی کشور تنظیم نمایند. این سیستم در واقع دستوری از دفتر وزارت دفاع است که به‌طور مؤثر هر گزارش رسانه‌ای که به امنیت ملی خسارت وارد کند را حذف و یا در چهارچوب مورد نظر اصلاح می‌کند (Lein wand, 2014, 157).

انگلستان نگران گروه‌های افراط‌گرای اسلامی مانند القاعده و گروه‌های وابسته به آن‌ها هستند (Cabinet office, 2003, 11).

ظهور تروریسم با حمله یازدهم سپتامبر ۲۰۰۱ به اوج خود رسید و در روند اقدامات MI5 تغییرات عمده‌ای را ایجاد نمود و از آن به‌عنوان مرگ‌بارترین روز^{۲۴} یاد می‌شود (Good Rich, 2001, 1-12). حوادث مرگ‌بار به ساختمان شماره ده داویننگ استریت دولت انگلستان را واداشت که در ۱۹۹۲ مسئولیت مستقیم جمع‌آوری اطلاعات مربوط به افراط‌گری ایرلندی را از پلیس (شعبه ویژه SB) به سرویس امنیتی واگذار نماید (Holling, 1999, 127). تصویب قوانینی همچون قانون تروریسم ۲۰۰۰^{۲۵} و قانون ضد تروریسم، جرم و امنیت ۲۰۰۱^{۲۶} (بخش‌های یک الی چهار)، قانون مبارزه با تروریسم ۲۰۰۸^{۲۷} به همراه قانون پیشگیری از تروریسم ۲۰۰۵^{۲۸} و قوانین دیگری همچون قانون پلیس، جرم و رفتار ضد اجتماعی ۲۰۱۴^{۲۹} در بخش یکصد و چهل و هشت جدول شماره نه (که اصلاحات مربوط به جداول شماره‌های هفت و هشت قانون تروریسم ۲۰۰۰ را بیان نموده است) و یا قانون امنیت و مبارزه با تروریسم ۲۰۱۵^{۳۰}، قانون عدالت کیفری ۲۰۱۵^{۳۱} (بخش دو) که صحبت از مجازات حداکثری برای برخی از جرایم خاص که از آن‌ها به‌عنوان جرایم خطرناک نام برده شده است^{۳۲} پرداخته، نشان از توجه ویژه این کشور به تروریسم و مبارزه با آن است. در بخش A قانون تروریسم ۲۰۰۶ اعمال مجازات برای اعمالی چون آموزش در جهت تروریسم را نیز شامل می‌شود یا در قانون جرایم مهم ۲۰۱۵^{۳۳} و سایر قوانین مربوطه که به نوعی با این موضوع در ارتباط هستند، موضوع و جایگاه تروریسم مورد توجه قانون‌گذار قرار گرفته است.

در قانون تروریسم ۲۰۰۰ در بخش یک مفهوم تروریسم را این‌گونه بیان نموده است: خشونت جدی علیه یک شخص، خسارت جدی علیه اموال، به مخاطره انداختن زندگی اشخاص، ایجاد ریسک (مخاطره)

24- Deadliest day

25- Terrorism Act 2000

26- Anti Terrorism crime and security Act 2001

27- Counter Terrorism act 2008

28- Prevention of terrorism act 2005

29- Anti behavior crime and policing Act 2014

30- The counter- Terrorism and security Act 2015

31- The criminal justice and courts Act 2015

۳۲- بخش A(6) ۵۴ قانون تروریسم ۲۰۰۰ در جهت اعمال مجازات برای بهره‌گیری از سلاح‌ها برای اهداف تروریستی است. رک: ۳۲

The criminal Justice and courts Act 2015, Chapter 2, Part one, criminal Justice- Dangerous offenders- Page 2

33- The serious crime Act 2015

برای سلامت و امنیت بخش عمومی، اختلال در سیستم‌های الکترونیکی و طراحی مداخله در دولت بریتانیای کبیر یا سازمان‌های دولتی بین‌المللی و یا ترساندن عموم مردم و یا بخشی از مردم. -Terrorism Act 2000,6 (7) در بخش‌های پانزده و شانزده قانون مربوطه، دریافت پول و دیگر اموال با قصد این که برای اهداف تروریستی مورد استفاده قرار گیرد و یا این که شخص مظنون به این است که در آینده از آن اموال در جهت اقدامات تروریستی بهره‌گیری خواهد کرد، را ممنوع اعلام نموده و یا در بخش هجده، پول‌شویی اموال تروریستی را به وسیله اخفاء و یا انتقال (پاک‌سازی) را ممنوع اعلام نموده است.

صلاحیت سازمان MI5 در بررسی حملات تروریستی، لیستی از سازمان‌ها و گروه‌های تروریستی را در دسترس قرار می‌دهد که از آن جمله می‌توان به ارتش جمهوری خواه ایرلند^{۳۴}، سازمان جوانان ملی‌گرای ایرلند^{۳۵}، انجمن زنان^{۳۶}، کماندوی دست سرخ^{۳۷}، سازمان جمهوری خواه ایرلند رادیکال^{۳۸}، سازمان آزادی اولستر^{۳۹}، نیروی داوطلب اولستر^{۴۰}، ارتش آزادی‌بخش ملی ایرلند^{۴۱}، سازمان آزادی‌بخش مردم ایرلند^{۴۲}، انجمن دفاع اولستر^{۴۳}، نیروهای وفادار داوطلب^{۴۴}، داوطلبان نارنجی و مدافعان دست سرخ^{۴۵} و گروه شبه نظامی در ایرلند شمالی اشاره نمود. (Care,2011,242)

MI6-۱-۲

MI6-۱-۲-۱- سازمان‌دهی در MI6

در کنار MI5 که مسئول امنیت داخلی انگلستان است که در بند قبل مورد بررسی قرار گرفت در این جا لازم است به بررسی جایگاه ویژه MI6 پردازیم. MI6 پس از جنگ جهانی دوم به‌عنوان یک سرویس مستقل، سازمان یافت و به‌عنوان سازمان اطلاعاتی خارجی انگلستان مورد شناسایی قرار گرفت. این

34- The Irish Republic and Army

35- Fianna na hEireann

36- Cumann na mBan

37- The Red hand commando

38- Saor Eire

39- The Ulester freedom Fighters

۴۰- اولستر نام ایالتی در ایرلند است

41- The Ulester Volunteer force

42- The Irish National liberation Army

43- The Irish People's liberation organization

44- The Ulester Defense Association

45- The loyalist volunteers force

46- The orange volunteers and Red Hand Defenders (RHD)

سازمان دارای وظایف بسیار گسترده در سراسر جهان است که به دلیل جایگاه ویژه آن از پیچیدگی خاصی نیز بهره‌مند است. نکته‌ای که باید مدنظر قرار داد این است که سازمان اطلاعاتی، به خصوص سازمانی همچون MI6 که در سطح بین‌المللی فعالیت دارد باید از چنان انعطافی برخوردار باشد که بتواند شیوه‌های کار خود را با رفتار و حرکات حریف یا اهداف اطلاعاتی تطبیق داده و هماهنگ سازد و به تناسب عملکرد، نوع تجهیزات، نوع آموزش و سازمان‌دهی کشور یا هدف مورد نظر بتواند خود را مهیا سازد. بر این اساس باید MI6 از سازمان‌دهی خاصی بهره‌مند باشد. این سازمان تحت پوشش وزارت امور خارجه فعالیت می‌کند ولی از آن استقلال کامل دارد. در ساختار این سازمان می‌توان در ابتدا یک رییس را مشاهده نمود که با ^{۴۷}C یا ^{۴۸}CSS مورد شناسایی قرار می‌گیرد. (Zudockkina, 2010, 2)

دومین مقام اداری در این سازمان مدیرکل است که برای اداره عملیات و فعالیت‌های روزمره این سرویس کار می‌کند. تحت امر این مدیرکل چهار اداره و یک گروه از مسئولان نظارت بر فعالیت‌های خارجی کار می‌کنند. چهار اداره مزبور عبارتند از: پرسنل و امور اداری، اداره پشتیبانی ویژه که از فعالیت‌های سازمان پشتیبانی فنی می‌نمایند، اداره ضداطلاعات و امنیت که مسئول امنیت داخلی این سازمان و نیز عملیات ضدجاسوسی است و اداره نیازها و تولید که مسئول تعیین نیازهای مربوط به جمع‌آوری اطلاعات و گزارش‌های اطلاعاتی است. عملیات خارجی در این سازمان نیز تحت نظارت هفت مسئول قرار دارد که شامل مسئول انگلستان، اروپا، بلوک شوروری (در حال حاضر روسیه)، آفریقا، خاورمیانه، شرق دور و نیم کره غربی است. مسئول انگلستان نیز موظف به یافتن و استخدام خارجیان مقیم انگلستان برای فعالیت‌های جاسوسی در سرزمین‌های موطن خودشان است (جفری تی، ۱۳۷۷، ۳۶).

۲-۲-۱- MI6 و دامنه کنترل

مهم‌ترین کارکرد نهادهای امنیتی در دوران کنونی آینده‌نگری، پیش‌بینی ^{۴۹}، ممانعت از بروز، ظهور و برخورد با بحران‌ها و تهدیدات بالقوه علیه امنیت ملی، ثبات سیاسی ^{۵۰} و اخلال در نظم اجتماعی ^{۵۱} است و از آن طرف نیز تحلیل اطلاعاتی نقطه اتصال نظام اطلاعاتی و مشتریان آن‌ها یعنی نظام تصمیم‌سازی و تصمیم‌گیرندگان است. بنابراین مأموریت ذاتی دستگاه‌های امنیتی-اطلاعاتی هشداردهی و شناسایی وقایع

47- Chief

48- Chief of secret service

49- Prediction

50- Political instability

51- Social order

قبل از ظهور و بروز آن‌ها است، چرا که در غیر این صورت این دستگاه‌ها صرفاً در حد تاریخ‌نویسی و وقایع‌نگاری متوقف و نسبت به وقایع بحران‌ها ناآگاه می‌شوند (میرمحمدی، ۱۳۹۲، ۲۷۴).

با توجه به آن چه مطرح شد MI6 نیز با تغییرات روزافزون جهانی، به طور مداوم در جهت کسب اطلاعات گسترده درباره کشورهای مختلف جهان، اقدام نموده و بر این اساس، فعالیت‌های گسترده‌ای را در سطح جهان انجام می‌دهد. از جمله وظایفی که می‌توان برای این سازمان برشمرد، شامل ایجاد شبکه‌های مأمور در کشورهای مورد نظر، کسب هرگونه اطلاعات به خصوص اقتصادی، سیاسی، نظامی و سایر فعالیت‌هایی که به زیان یا نفع حکومت مورد نظر می‌باشد. بنابراین کسب اطلاعات در جهت تغییر دادن دولت‌ها و حکومت‌ها در کشورهای مورد نظر بر عهده این سازمان قرار دارد.

GCHQ-1-2-3

رمزنگاری به صورت صفر و یک به سال ۱۹۱۹ بر می‌گردد اما بهتر است که شناسایی رمزنگاری در انگلستان را در جنگ جهانی دوم در سایت Bletchley park^{۵۲} به‌عنوان مرکز شناسایی کدها برای بریتانیا دانست (Endl, 2012, 27). ستاد ارتباطات دولت که اقدام اصلی آن شنود سیگنال‌های اطلاعاتی است از ۱۹۴۶ ایجاد شد که حوزه فعالیت آن هم داخل بریتانیا و هم خارج آن است. این سازمان به طور نزدیک با سازمان اطلاعاتی خارجی و سرویس امنیتی کار می‌کند و بررسی این که چه چیزی باید پیگیری شود و به دولت گزارش شود. براساس قانون سازمان اطلاعاتی ۱۹۹۴^{۵۳} این موارد به‌عنوان وظایف این ارگان شناخته شده است؛ دریافت و بررسی سیگنال‌های اطلاعاتی، ارائه مشاوره و کمک به اصلاحات فنی و زبانی، ارائه مشاوره و کمک به رمزنگاری و حفاظت از اطلاعات و بهره‌گیری از اقدامات در جهت منافع ملی با اشاره خاص به سیاست خارجی و دفاع از دولت و بهره‌گیری از اقدامات در جهت منافع رفاه اقتصادی انگلستان، حمایت از پیشگیری و یا تشخیص جرایم مهم (Richmond, 2006, 3-4).

با گسترش تهدیدات تروریستی در بریتانیا از سوی گروه‌های افراطی اسلامی به ویژه در عراق و سوریه در اواخر ۲۰۱۳ گزارش سالانه‌ای توسط وزارت کشور بریتانیا اعلام شد مبنی بر این که در ۲۰۱۳ حدود دوازده هزار حمله تروریستی در نودویک کشور صورت گرفته است که چهل درصد بیشتر از ۲۰۱۲ است که منتهی به مرگ بیست و دو هزار نفر شد که بیش از نیمی از آن‌ها در سه کشور عراق، افغانستان و

۵۲- این مرکز در سال ۱۹۳۸ به‌عنوان مرکز شناسایی کدها بود که البته از سال ۱۹۹۳ به‌عنوان موزه آغاز به کار کرد.

پاکستان رخ داده است که دولت اسلامی عراق و شام^{۵۴} یا همان داعش و دیگر گروه‌های تروریستی در آن حضور دارند و در حال حاضر به وسیله جنگجویان خارجی، از جمله از انگلستان و دیگر کشورهای اروپایی حمایت می‌شوند. با توجه به این نکته که حدود شش هزار نفر از تبعه انگلستان به منطقه عراق و سوریه سفر کرده‌اند و بسیاری از آن‌ها به بریتانیا برگشته‌اند و عده‌ای از آن‌ها نیز تجربه‌های مبارزه را به دست آورند و یا این که آموزش‌های تروریستی دیده‌اند، بر این اساس ستاد ارتباطات دولت وظیفه کشف و مقابله با این چالش‌ها را که نیاز به تکنولوژی ارتباطات دیجیتال دارد، واگذار شده است. بهره‌گیری داعش از وسایل ارتباطات جمعی ستاد ارتباطات دولتی را هر روز با چالش‌های بیشتری مواجه می‌سازد چرا که تروریست‌ها همیشه مسیرهایی را برای مخفی کردن اعمال خود پیدا می‌کنند.

توانایی ستاد ارتباطات دولت برای شناسایی، کشف، خنثی‌سازی تهدیدهای سایبری از اهمیت بالایی برای بریتانیا برخوردار است. اقدامات صورت گرفته از طرف این سازمان نه تنها در کشف جرایم تروریستی بلکه در جهت مقابله با جرایم مهم (شدید) نیز قابل ملاحظه است (Anderson Qc, 2016, 188). این دسته از جرایم به طور ویژه در قانون مربوطه ۲۰۰۷ و ۲۰۱۵ مطرح شده است. بر این اساس می‌توان بیان داشت که قانون مهم مصوب ۲۰۰۷ دارای طبقه‌بندی برای این جرایم است که شامل: قاچاق مواد مخدر، طبق قانون سوءاستفاده دارویی مصوب ۱۹۷۱ (فصل سوم)، قاچاق انسان (بر طبق بخش ۲۵، ۲۵A و ۲۵B)، قانون مهاجرت (فصل هفتادوهفت)، قاچاق اسلحه بر طبق قانون گمرک ۱۹۷۹ (فصل دوم)، فحشا براساس قانون جرایم جنسی ۱۹۵۶ (فصل ۶۹ بخش ۳۳A)، سرقت مسلحانه براساس قانون سرقت ۱۹۶۸ (فصل شصت)، پول‌شویی براساس قانون درآمد حاصل از جرم ۲۰۰۲ (فصل بیست و نه)، کلاهبرداری براساس قانون سرقت ۱۹۶۸ (فصل شصت)، جرایم مرتبط با درآمد عمومی (بخش ۱۷۰)، از قانون گمرک ۱۹۷۹ (فصل دوم)، فساد و رشوه‌خواری ذیل بخش یک از قانون فساد نهادهای عمومی ۱۸۸۹ (فصل ۶۹)، جعل و تقلب قانون جعل و تقلب ۱۹۸۱ (فصل ۴۵)، اخاذی قانون سرقت ۱۹۶۸ (فصل ۶۰)، مالکیت معنوی، قانون کپی رایت و اختراعات ۱۹۸۸ (فصل ۴۸) (Serious crime Act, 2007, 33). یا در قانون سوءاستفاده کامپیوتری مصوب ۱۹۹۰ که هنوز به قوت خود باقی است و قانون جرایم مهم مصوب ۲۰۱۵ در بخش دو که سوءاستفاده از کامپیوتر در جهت خسارت شدید به امنیت ملی این کشور مورد جرم‌انگاری قرار گرفته است و به طور خاص به عنوان یکی از جرایمی است که زندان و جریمه برای آن تعیین شده است. سوءاستفاده از کامپیوتر جهت ایراد خسارت بر رفاه انسان‌ها در هر

مکان، خسارت به محیط زیست، آسیب به اقتصاد کشور و آسیب به امنیت ملی که در این بخش به طور ویژه با ستاد ارتباطات دولت مرتبط است (Serious crime act 2015,130).

همان طور که به نظر می‌رسد بهره‌گیری از اطلاعاتی که در یک تماس تلفنی، ایمیل، یا از طریق شبکه‌های ارتباطی منتقل می‌شود، در بسیاری از موارد می‌تواند باعث کشف و خشی‌سازی بسیاری از جرایم گردد. براساس اطلاعات به دست آمده وزارت کشور انگلستان در آماري که در ۲۰۱۰ منتشر کرد این گونه مطرح نمود که بهره‌گیری از داده‌های ارتباطی در جهت کشف و در هم شکستن یک سری از جرایم از اهمیت بسیار بالایی برخوردار است. به‌عنوان نمونه در قتل یازده درصد در آدم‌ربایی و اخاذی سه درصد، در جرایم جنسی دوازده درصد، قاچاق مواد مخدر بیست و شش درصد و در دیگر جرایم مهم سی درصد مؤثر بوده است (Hon,2013,8).

نحوه بهره‌مندی این سازمان از بودجه نیز از اهمیت بسیاری برخوردار است، همان‌طور که بیان گردید سه ارگان اصلی اطلاعاتی انگلستان شامل MI5، MI6 و GCHQ است که فعالیت‌های آن‌ها براساس قانون و دستورهای موجود در کشور انگلستان می‌باشد و به طور خلاصه اعمال آن‌ها باید با امنیت ملی، پیشگیری و کشف جرایم مهم و یا رفاه اقتصادی بریتانیا در ارتباط باشد. بودجه اختصاص یافته برای این سازمان اطلاعاتی و امنیتی تحت عنوان یک درخواست به پارلمان ارسال می‌شود تا در آن جا مورد تصویب قرار گیرد. در این رابطه بیانیه‌ای منتشر شد که هر یک از سازمان‌ها باید مجموعه کاملی از حساب‌های سالانه خود را به دولت جهت گزارش سالانه ارائه دهند اما به دلایل امنیتی ریز اطلاعات مربوط به بودجه مطرح نمی‌شود. براساس آن چه که بیان شد طبق قانون منابع و حساب‌های دولت^{۵۵} مصوب ۲۰۰۰ مدیر خزانه‌داری، سازمان‌های اطلاعاتی و امنیتی را در جهت رویارویی برای هر سال مالی با هدف بهره‌مندی از منابع نظارت می‌کند و به این ترتیب برای هر سال مالی یک بیانیه همراه با جزئیات شامل منابع مالی به دست آمده، منابعی که احتمالاً ایجاد می‌شود و یا احتمال دارد که در طول یک سال به دست آید و استفاده از منابع به وسیله سازمان‌ها را در طول یک سال فراهم می‌کند (Security intelligence Agencies).

۲- نهادهای مستقل

۲-۱- کمیته امنیت و اطلاعات پارلمان

کمیته امنیت و اطلاعات پارلمان^{۵۶} برای اولین بار توسط قانون سازمان‌های اطلاعاتی ۱۹۹۴ به منظور

55- The Government Resources and Accounts Act 2000

56- Intelligence and security committee (ISC)

نظارت بر سازمان‌های اطلاعاتی و فعالیت‌های آن‌ها تأسیس شد و همچنین بررسی سیاست، مدیریت و هزینه‌های سرویس امنیتی، سرویس مخفی اطلاعات و مرکز ارتباطات دولت را نیز بر عهده دارد. قانون امنیت و عدالت ۲۰۱۳^{۵۷} کمیته امنیت و اطلاعات پارلمان را اصلاح و قدرت بیشتری را به پارلمان در جهت نظارت بر فعالیت‌های عملیاتی و فعالیت‌های اطلاعاتی ارائه داد. اعضای این کمیته به وسیله پارلمان منصوب می‌شوند که شامل نه عضو از اعضای پارلمان است و گزارش خود را به طور مستقیم به مجلس تقدیم می‌کنند. در صورت حساس بودن موضوع و ارتباط آن با امنیت ملی بریتانیا، اعضاء می‌توانند گزارش خود را به طور مستقیم به نخست وزیر تقدیم کنند. کمیته مربوطه همچنین به طور موشکافانه اقدامات قسمت‌های دیگر اطلاعاتی را که شامل دبیرخانه امنیت ملی و دفتر کابینه، قسمت اطلاعاتی وزارت دفاع، مرکز امنیتی مبارزه با تروریسم در وزارت کشور را شامل می‌شود مورد بررسی قرار می‌دهد (Intelligence and security committee of parliament, 2015, 21).

این کمیته گزارش‌های سالانه کاری خود را به نخست وزیر ارائه می‌دهد. البته گزارش‌های منفرد نیز به نخست وزیری ارائه می‌گردد مانند گزارش مربوط به حملات تروریستی در جولای ۲۰۰۵ که در می ۲۰۰۶ منتشر شد (National intelligence machinery, 2010, 30). براساس همین گزارش که مبتنی بر حملات تروریستی در لندن بود پنجاه و دو نفر کشته و چندین نفر زخمی شدند، کمیته مربوطه با بررسی مسائل امنیتی و اطلاعاتی مرتبط با این حمله گزارشی را ارائه داد و هدف آن این گونه بیان شده بود: در این گزارش موضوعات اطلاعاتی و امنیتی مربوط به حملات تروریستی در تاریخ مربوطه مورد بررسی قرار گیرد به ویژه این که، چه اقدامات امنیتی می‌توانست صورت بگیرد که از حمله مربوطه جلوگیری به عمل آید ولی صورت نگرفته و یا مورد توجه قرار نگرفته و یا از آن چشم‌پوشی شده است و همچنین بررسی این موضوع که ارزیابی مجدد از تهدید باید مورد توجه قرار گیرد و چه مواردی در جهت پوشش و یا کنترل این گونه تهدیدها باید صورت می‌گرفته است (Intelligence and security committee, 2005, 4). توجه به این موضوع و بررسی ریشه‌ای دلایل حملات تروریستی و ارائه گزارش‌های سالانه و بعضاً گزارش‌های منفرد به تنهایی کفایت نمی‌کند و برای پیشگیری و کنترل از حملات تروریستی مسلماً همکاری و مساعدت هماهنگ بین پلیس، نیروهای اطلاعاتی و به روز کردن به سرعت اطلاعات با هدف برخورد با حملات مشابه بسیار ضروری به نظر می‌رسد.

۲-۲- SOCA و سازمان جایگزین آن

این سازمان به واسطه قانون جرایم سازمان یافته و پلیس در ۲۰۰۵ در دوره نخست وزیری تونی بلر ایجاد شد، با توجه به گسترش جرایم سازمان یافته در سطح بین‌المللی این سازمان وظیفه پیشگیری و تشخیص جرایم مهم و سازمان یافته را بر عهده داشت البته باید مدنظر قرار داد که در آپریل ۲۰۰۸ سازمان (ARA)^{۵۸} که براساس قانون درآمد حاصل از جرم مصوب ۲۰۰۲ با هدف دستیابی دوباره به درآمدهای حاصل از جرم ایجاد شده بود با SOCA ادغام شد و در آپریل ۲۰۱۰، (UK. HTC)^{۵۹} بخشی از SOCA شد و بعد از ۲۰۱۳ به واسطه قانون دادگاه و جرم، سازمان National Crime Agency جایگزین SOCA شد. گسترش روزافزون جرایم بین‌المللی و وابستگی بسیار زیاد جرایم در سطح بین‌المللی بالاخص وابستگی شدید جرایمی مانند پول‌شویی، حمل کارت‌های اعتباری با دیگر جرایم مانند قاچاق مواد مخدر و یا تروریسم مورد توجه ویژه این سازمان قرار گرفت، اهداف این سازمان این گونه بیان شده است: کاهش آسیب به انگلستان به خاطر جرایم سازمان یافته مهم به ویژه جرایم مربوط به مواد مخدر و داروهای روان‌گردان براساس قانون سوءاستفاده دارویی مصوب ۱۹۷۱ (گروه اول)، قاچاق انسان^{۶۰}، کلاهبرداری^{۶۱}، سلاح گرم^{۶۲} و سایر جرایم مانند پرنوگرافی کودکان^{۶۳}، جرم و جنایت‌های مالکیت معنوی^{۶۴}، جعل و تقلب و سرقت‌های شدید^{۶۵}.

این سازمان وظایف خاصی را بر عهده داشت من جمله پیشگیری و تشخیص جرم و جنایت، کاهش پیامدهای جرم و جنایت و جمع‌آوری، مقایسه و تحلیل اطلاعات مربوط به جرایم ارتکاب یافته (SOCA (Lamb,2007,72) گزارش‌های سالانه خود را به پارلمان ارائه می‌داد، من جمله گزارش ۲۰۱۴-۲۰۱۳ که در واقع آخرین گزارش سالانه این ارگان به پارلمان بود که توسط مجلس عوام در ژوئیه ۲۰۱۵ به چاپ رسید.

براساس قانون جرایم سازمان یافته و پلیس مصوب ۲۰۰۵ در فصل یک آن بیان شده که اطلاعات به

58- Asset Recovery Agency

59- UK Human Trafficking Centre

60- People smuggling

61- Fraud

62- Fire arm

63- Child Pornography

64- Intellectual property crime

65- Serious Robbery

دست آمده توسط SOCA برای گروه‌ها و سازمان‌های به خصوصی انتشار یافته و در اختیار آن‌ها قرار می‌گیرد، از جمله این سازمان‌ها، نیروهای پلیس، بالادست پلیس ویژه، کمیسیون اروپا و یا ادارات دولتی، هر شخصی که وظیفه بررسی و یا بازپرسی جرایم مربوطه را بر عهده دارد و یا افرادی که در خارج از انگلستان درگیر انجام وظایف مشابه مربوط به SOCA هستند و همچنین نیروی پلیس حمل و نقل بریتانیا و سازمان مبارزه با مواد مخدر اسکاتلند. (Serious organized crime and police Act, 2005, 75) لازم به ذکر است که فعالیت‌های گسترده این سازمان نیازمند بودجه کلانی بود که شامل کمک‌های مالی می‌شد که از وزارت کشور و دیگر نهادهای دولتی دریافت می‌گردید و البته کمک‌های دیگری نیز از طرف سازمان پلیس ایرلند شمالی، اتحادیه اروپا و همچنین کمک‌های نقدی نیز دریافت می‌شد. (Serious organized crime agency, 2013, 73)

همان‌طور که بیان نمودیم سازمان National Crime Agency در ۲۰۱۳ جایگزین SOCA شد. اولویت‌هایی برای این سازمان در طرح مربوط به سال ۲۰۱۶-۲۰۱۵ در نظر گرفته شده است از جمله شناسایی و متلاشی کردن جرایم که در پنج حوزه مورد توجه این سازمان قرار گرفته است؛ جرایم سازمان یافته، جرایم سایبری، جرایم اقتصادی، بهره‌کشی جنسی از کودکان و جرایم سازمان یافته برای قاچاق. این سازمان دارای رابطه‌ای نزدیک و سازنده با پلیس و دیگر سازمان‌های اجرای قانون، سازمان‌های اطلاعاتی و ادارات دولتی در جهت اشتراک گذاری اطلاعات مربوطه می‌باشد. در ۲۰۱۳ که این سازمان اولین سال کامل عملیاتی خود را سپری کرد، در خنثی‌سازی هزار عملیات دخیل بوده که در آن‌ها بیش از هزار و سیصد کودک نجات پیدا کردند و بیش از دویست و ده تن مواد مخدر غیرقانونی و هفتصد سلاح گرم کشف و ضبط شده و بیست و دو میلیون پوند از درآمد حاصل از جرایم ارتكابی به خزانه دولت برگشت داده شده است.

براساس آن چه که این سازمان مدنظر قرار داده، برخی از جرایم در درجه یک و برخی دیگر در درجه دو از اهمیت برای این سازمان قرار دارند، جرایم تعیین شده شبیه همان مواردی است که قبل از تأسیس این سازمان، SOCA در آن حوزه فعالیت می‌نمود. به‌عنوان نمونه، موارد مربوط به سوءاستفاده از کودکان در جهت ارتكاب جرایم جنسی، قسمتی از جرایم سایبری مانند بازار بین‌المللی جرایم اینترنتی، گروه‌های چندملیتی سایبری برای هدف قراردادن انگلستان، جرایم مربوط به مواد روان‌گردان و مواد مخدر که مربوط به هروئین و کوکائین می‌شوند، جرایم اقتصادی مانند تقلب علیه بخش خصوصی، سازمان‌های خیریه و یا بخش دولتی، رشوه و فساد، جرایم مربوط به سلاح‌های گرم (شامل عرضه

بین‌المللی و داخلی)، جرایم مربوط به مهاجرت، قاچاق انسان و برده‌داری مدرن، قاچاق مخفی انسان‌ها، تسهیل مهاجرت غیرقانونی و پول‌شویی در ردیف یک (درجه اهمیت بالا) در مقایسه با سایر جرایم مانند جعل سند و یا جرایم مواد مخدر کانابیس قرار گرفته‌اند.

با توجه به آن چه مطرح گردید اقدامات سازمان مذکور در موارد ذیل قابل ملاحظه است؛ راهنمایی، حمایت و مشارکت در جهت ترسیم یک تصویر اطلاعاتی معتبر از جرایم مهم و سازمان یافته در انگلستان، تمرکز بر روی استفاده بهتر از اطلاعات در جهت کشف و دسترسی به گروه‌هایی که جرایم سازمان یافته و خرابکارانه را انجام می‌دهند، همکاری مؤثر با سایر ارگان‌های اجرای قانون به ویژه پلیس در جهت برخورد و کشف جرایم، تلاش در جهت جلوگیری از تبدیل شدن مردم به مجرمین جرایم مهم و سازمان یافته و افزایش آگاهی از عواقب ارتکاب این گونه جرایم، کمک به بخش دولتی در جهت افزایش امنیت و بهره‌گیری از نیروهای متخصص در جهت آموزش دادن به افراد جوان، سرپرستان و معلمان به منظور گزارش سوءاستفاده و بهره‌کشی جنسی از کودکان و جلوگیری از آسیب‌های بیشتر این گونه جرایم (National Crime Agency, 2015, 15).

نتیجه

کشور انگلستان با توجه به موقعیت خاص و ویژه خود در اروپا و جهان دارای سیستم اطلاعاتی بسیار قوی در سطح جهان است. این کشور دارای سیستم اطلاعاتی وسیع و بعضاً پیچیده در کنار قوانین مستحکم و گسترده درباره مبارزه با تروریسم و کشف جرایم است. از طرفی برای مسئولین این سازمان‌ها نیز مسئولیت‌های بسیار سنگینی در جهت حفظ اسرار مملکتی معین شده است. سیستم اطلاعاتی انگلستان در یک چهارچوب کلی، دارای چندین بخش اصلی است که MI5 به‌عنوان مسئول امنیت داخلی در انگلستان مورد شناسایی قرار گرفته که بعضاً به دلیل وجود فعالیت‌های گسترده تروریستی از سوی گروه‌های تروریست ایرلند شمالی مسئولیت حفظ امنیت بریتانیا در برابر این گروه‌ها به ویژه کسب اطلاعات دقیق در این زمینه را بر عهده دارد. به دلیل وضعیت ویژه این سازمان و حیطة کاری آن ارتباط بسیار قوی‌ای با سایر سازمان‌ها دارد. در سازمان MI6 نیز که حفظ امنیت خارجی انگلستان را بر عهده دارد، ابهامات فراوانی را می‌توان مشاهده نمود. بعضاً به دلیل این که این سازمان به‌عنوان یک سازمان شدیداً مخفی در سطح بین‌المللی شناخته می‌شود، قابل ملاحظه است که دستیابی به اطلاعات وسیع درباره آن بسیار سخت و در برخی سطوح با توجه به ماهیت ویژه این سازمان غیرممکن است. در کنار این دو سازمان، ارگان پیچیده ستاد ارتباطات دولتی را شاهد هستیم که در

زمینه استراق سمع گروه‌های هدف فعالیت بسیار گسترده‌ای را دارد.

آنچه که باید به آن توجه نمود این است که این سازمان‌ها توسط پارلمان تحت نظارت قرار می‌گیرند و در زمینه بودجه آن‌ها و استراتژی‌های حاکم بر آن‌ها پارلمان نقش قابل توجهی را ایفا می‌کند. گستردگی سازمان‌هایی که در این چهارچوب در کشور بریتانیا در حال فعالیت هستند مانع از این می‌شود که بتوان شناخت جامع و کاملی را نسبت به اقدامات کلیدی این سازمان‌ها به دست آورد. نکته بسیار مثبتی که درباره این گونه سازمان‌ها در بریتانیا قابل ملاحظه است جایگاه افراد، بدون در نظر گرفتن جنس و تمایلات جنسی آن‌ها است به گونه‌ای که به راحتی اشخاص با توجه به توانایی‌های خود قابلیت استخدام در اکثر شغل‌ها به ویژه سازمان‌های مذکور را دارا می‌باشد.

ملاحظات اخلاقی: موارد مربوط به اخلاق در پژوهش و نیز امانتداری در استناد به متون و ارجاعات مقاله تماماً رعایت گردیده است.

تعارض منافع: تعارض منافع در این مقاله وجود ندارد.

تأمین اعتبار پژوهش: این پژوهش بدون تأمین اعتبار مالی نگارش یافته است.

منابع

فارسی

- جفری تی، ریچلسون، ۱۳۷۷، **سازمان‌های جاسوسی جهان**، ترجمه بابک ساعدی، چاپ دوم، تهران، انتشارات کیهان.

- عاصف، رضا، ۱۳۸۷، **سازمان‌های اطلاعاتی**، چاپ اول، تهران، انتشارات دانشکده و پژوهشکده اطلاعات و امنیت.

- میرمحمدی، مهدی، ۱۳۹۲، **اطلاعات به مثابه علم درآمدی آینده پژوهانه بر مطالعات اطلاعاتی**، چاپ اول، تهران، انتشارات پژوهشکده مطالعات راهبردی.

لاتین

- Care, Richard, 2011, Police Law, Oxford university press.
- Cabinet office, 2003, The United Kingdom and campaign against international terrorism, progress report, Online Cabinet office, United Kingdom. Available at: <http://www.Cabinet office. gov. uk/Reports /sept11icoi-0809. pdf>.
- David Anderson Qc, 2016, Report the Bulk powers Review, presented to parliament. Available at: <http://www.terrorism legislation review, independent gov. uk/wp->

- content/uploads.
- Endle, Christian, 2012, Bletchley park, British crypt analysis during world war II, First Edition, Australia.
  - Good Rich, Jonathan N, 2001, September 11, Attack on America: impact on terrorism security, Journal of Travel and Terrorism Marketing, Vol, 11(4).
  - Hana, Greg, Kevin. A, Andrew Rathmell, 2005, Intelligence and security legislation for security sector, Reform, Rand Corporation. Available at: <http://www.rand.org/content/dam/pubs/technical-reports/2005/rand-TR288.pdf>
  - Holling Worth, Mark and Fielding, Nick, 1999, Defending the Realm, MI5 and Shayler affair, First published, Andrew Deutsch, London.
  - Holmes, Peter, 2016, top-100-employers-the definitive guide to the most inclusive employer in Britain, Available at: <http://www.stone wall.org/sites/default/files/top-100-employers-the definitive guide to the most inclusive employer in Britain, 2016>.
  - Hon, R. H. Rifkind, Malcolm, 2013, Intelligence and security committee, Annual Report 2011-2012, Published by: TSO (The stationary office), assess communication data by the intelligence and security, February.
  - Intelligence and security committee of parliament, privacy and security, A modern and transparent Legal Framework, 12- March- 2015, Available at: <http://independent.legal.gov.uk/news/archive/12 March 2015>.
  - Intelligence and security committee, Report in to the London terrorist, Attacks, on 7 July 2005, May 2006, Available at: <http://www.isc.independent.gov/committee report/special-report/pdf>.
  - Lamb, Howard, 2007, Serious organized crime agency collaborative partnership's work.
  - Lein wand, Taliyahalom, 2014, For British Eyes only? The D. A- Notice system and its implications for U. S Media Law. Columbia Journal of translational Law, Vol. 53, No. 1.
  - National Intelligence Machinery, cabinet office, 19- November- 2010, Available at: <http://www.gov.uk/government/upload/system/uploads/.../November 2010>.
  - Norton, Tylor, Richard, 2002, Ministers issue gag order for MI5 trial, London, October 7, Available at: <http://www.propaganda matrix.com, minister-issue-gag-order-for-MI5- trial. htm>.
  - Precht, Tomas, 2007, Home grown terrorism and Islamic radicalization in Europe, Royal Holloway university of London.
  - Richmond, Kew, 2006, Operational selection to policy (OSP), Government communications head quarter and its predecessor, January. Available at: <http://www.nationalarchives.gov.uk/information-management/manage-information/selection-and-transfer/selecting-records/osp-number/>
  - Security intelligence agencies, financial statement 2014-2015 (for the year ended 31, March 2015), Available at: <http://www.gov.uk/government/uploads/system/20350-H-C-19-accessible/pdf>.
  - Serious organized crime agency- Annual report- and accounts- 2013/14/1 April 2013 to 6 October 2013, Available at: <http://www.gov.uk/.../serious organized crime-agency- Annual report- 2013 to 2014>.
  - Vitkauskas, Dovydas, 1999, The role of a security intelligence service in a Democracy,

North Atlantic treaty organization. Available at: <http://www.Nato.int/Acad/fellow/97-99/> Accessed on 7 October 2013

- Waston, Paul Joseph, 2013, Order chaos, orderroot of chaos, Elite sponsored terrorism and the new word order, united state.
- Zudockkina, Svetlanna, 2010, Communicative aspect of the activities of the British intelligence service (MI6) Nowadays, IAMCR Conference, Braga, Portugal, 18-22 July.
- Serious crime act, 2007, C. 27, Schedule 1, serious offences.
- Serious crime act 2015, C. 9. Part 2, Computer misuse.
- Serious organized crime and police act, 2005, C. 15, part 1, establishment and activities.
- Terrorism act 2000, Chapter 11, Section 1.
- http://www.Mi5.gov.uk/MI5_careers_guide/2012-2015.

- Feasibility of Referring to Adjustment Theory in Iranian Law as a Solution in Contractual Excuse - **Roshan Ali Shekari, Sayyed Mostafa Milani**
- Criminal Protection of the Rights of Future Generations in International Documents - **Adel Sarikhani, Mostafa Karami Pour**
- Analysis of the Right of the People to Control the Government from the Point of View of Ali (PBUH) by Looking at the Constitution of the Islamic Republic of Iran - **Ebrahim Musazadeh, Mohammad Salehi**
- Reflections on the Legislation of Oath (Qassameh) According to the Science of Criminalistics - **Mohammad Ali Hajidehabadi, Ruhollah Shamshiri**
- Rereading Interactions (Some Religious Groups and Actors in the International System) the Field of Terrorism as a Means of Achieving National Interests with an Emphasis on Legal Responsibilities in Islamic Countries - **Sayyed Mohammadreza Mousavifard, Hamidreza Norozian, Arefeh Kordi Nasab, Nafiseh Tosi, Ayda GHasem Zadeh**
- The Principle of Prohibition of Repatriation of Refugees from the Perspective of Human Rights Documents with Emphasis on Environmental Refugees - **Mahnaz Khorsandi, Asgar Jalalian**
- Dangers of Prioritizing Financial Issues in Legal Professions - **Mohammad Setayesh Pur, Maryam Faraji Tark**
- The Rulings and Effects of Permission in the Legal System of Iran and France - **Hasan Najjarha**
- Comparison of the Actus Reus of the Crime of Computer Fraud with Traditional - **Ali Paidarfard, Javad Naderi ooj Boghzi, Ahmadreza Emtehani**
- Theoretical Foundations of Military Weapons Equipment Control with an Emphasis on Contradictory Stands of UN and WTO on Conventional Military Weapons Trade - **Pouria Ebrahimzadeh, Somayeh Rahmanian**
- Child and Childhood from the Perspective of Philosophy and Literature - **Maryam SHA'ban**
- Validity of Sealed Order in Civil and Criminal Cases - **Amir Mohammadi, Mohammadmahdi Heydari, Soheyla Moradi GHaleh**
- The Status of the Kosovo Specialist Branches in Global Criminal Justice System - **Mostafa Fazaeli, Arash Maleki**
- Criminalization of Informing the Contrary in Iranian Law - **Saeed Asadzadeh, Fatemeh Ahadi, Mojtaba Kanjori**
- The Actions of Foreign Companies Regarding Iraq's Use of Chemical Weapons in Holy Defense from the Perspective of International Responsibility Rights - **Mohammad Setayesh Pur, Parnian Shafae**
- Sociological and Criminological Review of the Phenomenon of Prostitution in the International System and Iran with Emphasis on the Teachings of Islamic Criminology - **Sayyed Mohammadreza Mousavifard, Asad Akhzari Fard, Ali Mardan Ahmadi**
- The Police's Interaction with the Crime Prevention Institutions - **Mina Momeni, Sayyed Mahdi Ahmadi Musavi**
- Immigrant Children's Rights in National and International Documents - **Reza Khaje Nooredini, Sayede Parisa Mirabi**
- The Real Competency of Criminal Laws from the Perspective of Islamic Law - **Mostafa Karami Pour, Mona Rajabzade Baghi**
- Exploring the Shift from Physical to Cybercrime at the Onset of the COVID-19 Pandemic with an Approach to Routine Activity Theory - **Maryam Kamaei**
- The Position of British Security Officers in the Detection of Crimes - **Zahra Vahabi, Arash Razmi**
- The Independence of Judges in the Legal System of the Islamic Republic of Iran in the Light of the Teachings of Islam - **Mohammad Setayesh Pur, Fatemeh Zahra Aslan**
- Legal Conditions and Legal and Criminal Dimensions of Intellectual Property in the Legal System of the Islamic Republic of Iran - **Somayeh Zilabi, Sadeh Fetili, Ebrahim Moghaddam**
- Feasibility Study of the Realization of the Idea of Criminalization (Crime of Civil Liability of Managers) from Theory to Practice Based on the Approaches of the Model of Criminal Responsibility Model of the Law of Strategic Action to Cancel of Sanctions - **Sayyed Mohammadreza Mousavifard, Hamidreza Norozian, Nafiseh Dharovieh, Mohammad Rasol Ansari Nia, Neda Haghghi**
- Jurisprudential-Legal Evaluation of the Real Multiplicity in the Hodood, Retaliation and Diat - **Ali Mohammadi Jurkoye, Ahmadreza Emtehani, Javad Naderi ooj Boghzi**
- The Position and Role of the People in the Establishment and Continuation of Ummat and Imamat System In the Light of Martyr Beheshti's Opinions - **Mohammad Sadeq Darivand**
- Mediation, Participatory Justice System, Third Generation Criminal Justice System and the Rights of Parties the Lawsuit - **Sadeh Fetili, Mohammad Fetili, Ebrahim Moghaddam**